

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Capita Pietatis Christianæ, Interrogationibus Et
Responsionibus vsitatis in Catechetica Methodo ita
explicata, vt breuem sed integram hypotyposin doctrinæ
purioris complectantur**

Ferinarius, Johannes

Magdebvrgi

VD16 W 3078

Qvis Fvit Error Arrij?

urn:nbn:de:hbz:466:1-36195

uiuens, & uerè subsistens, ut supra ostensum est in
monijs & rationibus.

λόγος fuit apud Patrem.

Mundus est conditus per λόγος.

Ergo est nomen personæ.

λόγος est factus caro, id est, assumpsit naturam
humanam.

Ergo significat personam distinctam à Patre.

Quia Pater non assumit naturam humanam.

neq; ulla cogitatio, uel deliberatio a Patre.

Patris, transijt in naturam humanam.

2. Ita enarrant hunc locum ueteres Interpretes
auditores Iohannis Apostoli, & tota uetus Ecclesia.

3. Vniuersa scriptura Prophetica affirmat
Messia esse naturam diuinam. Eam igitur sub nomine
λόγος descripsit Iohannes. Fuit refutatus Samosatenus
à duobus præcipue, à Dionysio Alexandrino, &
intelligebat insidias Philosophorum, & Gregorio
cæsariense. Quod ad uocabulum imaginis attinet, non
significat hic cogitationem euanescentem, sed integram
uiuam & ὑφιστάμενην imaginem, de qua dicitur
quod sit creatrix mundi, & perpetuo præsens in Ec-
clesia.

QVIS FUIT ERROR

Arrii &

Arrius presbyter Alexandrinus, etate Constantini
Magni, astute alia specie renouauit furorẽ Samosaten-
ticũ.

teni. Concedebat λόγον significare personam, sed dicebat, eum non esse coeternum Patri, sed summam creaturam ex nihilo conditam.

Vsus est talibus formis loquendi: ἢ πότε οὐκ ἔην λόγος. Erat Pater cum nondum esset λόγος. Item dixit: λόγον esse ἐξ οὐκ ἔντων, ex non existentibus, id est, ex nihilo. Ita & ipse negat, Filium esse de essentia Patris, & omnipotentem.

Istam Propositionem: λόγος est Deus, transformavit in Metaphoram, ut Deus intelligeretur, generans diuinum officium, perinde sicut Magistratus nominantur Dij, Psal. 82.

Quomodo refutati sunt furores

Arrij r

Ex tribus fontibus deductæ sunt refutationes.

1. Narratio apud Iohannem ostendit λόγον esse nomen personæ omnipotentis, quia dicitur:

Erat in mundo, & mundus per ipsum factus est.

Ergo in Christo est natura diuina, conditrix cum Patre. Huc pertinent omnia similia scripturæ testimonia.

2. Scriptura discernit Filium unigenitum, à filiis adoptionis, ut ostendat in Christo naturam diuinam.

3. Tota Scriptura tribuit Christo omnipotentiam, & præcipit eum esse inuocandum.

Ergo est natura Deus.

Nunc breuiter respondeo ad præcipua argumenta.

K

1. Argue

I. Argumentum.

Deus non patitur, nec moritur.
 Christus est passus, & mortuus.
 Ergo non est Deus.

Respondeo ad Maiorem. Concedo, diuinam naturam nec pati nec mori, sed tamen propositio vera in concreto: Deus patitur, Deus vulneratur, Deus moritur: De Christo Deo & homine, propter unionem hypostaticam duarum in ipso naturarum. Intellegenda est enim communicatione idiomatum.

Minor Christus mortuus est, scilicet, secundum naturam humanam. Regula enim certa est: Cum Christo duae sint naturae, quaedam propria uni naturae non impediunt, quo minus adsit altera natura. Propria autem sunt naturae humanae, edere, bibere, dormire, lacerari membra, pati, mori. Sed haec non impediunt, quo minus adsit diuina natura. Nam diuina quae uis moriente Christo, id est, cessit ira aeterni Patris uersus peccatum generis humani, non exeruit suae uires, & uoluit hanc humilitatem, & obedientiam.

Itaque Petrus inquit: Christum passum esse carnem. Et Irenaeus pie dixit: Christum crucifixum, & mortuum esse requiescente uerbo, ut crucifigi, & mori non posset. Nec tamen λόγος naturam humanam deriuit in passione, & morte, sed quamuis facta est separatio animae Christi à corpore, sicut dicitur: Eam expirasse in cruce; tamen interea natura diuina adsit utriusque, & corpori quiescenti in sepulchro, & anima separata

Separata à corpore. Ac sicut voluit mori naturam humanam: Ita voluit etiam eam non manere in morte, iuxta illud: Ego habeo potestatem ponere animam, & rursum eam sumere.

2. Argumentum.

Christus dicit: Pater maior est.

Ergo Filius non est natura Deus.

Respondeo: Nego consequentiam, & ratio est, quia quod in antecedente citatur dictum Christi, loquitur non de essentia, sed de officio Filij. Maior me, scilicet, misso ad hoc ministerium humiliationis. Duplīciter enim considerandus est Filius Dei, Aliās ut Deus dator honorum cum Patre & Spiritu sancto. Aliās ut persona missa. Obedientia verò, & missio, non tollunt æqualitatem essentia.

Veteres respondent ad hoc argumentum, ex communicatione Idiomatum. Est maior me, scilicet, secundum naturam humanam. Hæc responsio minus est opposita, quia Christus loquitur de sua persona, non de altera natura scorsim.

3. Argumentum.

Honorans est minor honorato.

Filius honorat æternum Patrem.

Ergo est minor Patre.

Respondeo: Nego Maiorem: Honor est nomen ordinis, & non tollit æqualitatem essentia. Propositio vera est: Filius magis in tota æternitate honorat

K 2 Patrem,

Patrem, quàm ulli Angeli, aut homines, quia ipse perfectissimè intelligit, & agnoscit Patrem, & ideo perfecte eum diligit. Sed inde non sequitur: Ergo Filius Essentia est inferior Patre.

Essentia est eadem, sed differunt relationibus, proprietatibus, & officio.

4. Argumentum.

Natura creata non est aeterna.

Filius est creatus.

Ergo non est ab aeterno. Sed est $\pi\lambda\acute{\alpha}\tau\epsilon\rho\upsilon\mu\epsilon\tau\epsilon\rho\omega\tau\omega\rho$.

Minorem probabant Arriani. Prouerborum scriptum est: Deus creauit me initium viarum suarum.

Iudaica responsio est: Sapientiam ibi significat, non personam, vel $\upsilon\pi\alpha\rho\lambda\omega\sigma\upsilon\mu\omega\upsilon$, sed doctrinam reuelatam. Rectius verò est, fateri, significare ibi Filium, quia additur sapientiam illam fuisse conditricem mundi, semper presentem in Ecclesia, & efficacem in Ecclesia. In citatione dicti Salomonis est fallacia figure dictionis. In Hebræo textu ita legitur: Dominus posuit me initio viarum suarum, id est, operum, vel consiliorum. Dicit se esse illam personam, per quam immediate profertur promissio, & quæ immediate ad Prophetas loquitur, & quæ adest immediate verbo uocali, & per illud est efficax.

5. Argumentum.

Christus

Christus in cruce clamat: DEVS, Deus meus,
quare me dereliquisti.

Ergo non est natura Deus, Quia natura diuina
non deseruisset humanam, si esset natura
DEVS.

Respondeo: Vsitatum dictum est: Distingue
tempora, & conciliabis scripturas. Alia dicta loquuntur
de Christo regnante, alia de Christo humiliato,
& patiente. Hoc dictum loquitur de tempore
humiliationis, & obedientie in morte. Et est que-
rela ita tristis, vt nostra angusta pectora, non in-
telligant harum rerum magnitudinem. Queritur Filis
us Dei, non quod natura diuina sit separanda ab hu-
mana, sed quod in sua tristissima passione, nondum sen-
tiant consolationem, & liberationem $\eta\sigma\upsilon\chi\acute{\alpha}\xi\omicron\upsilon\tau\omicron\varsigma$
 $\tau\omicron\upsilon\ \lambda\acute{o}\ \gamma\epsilon$, id est, diuina natura obediente eterno Pa-
tri, & quiescente, nec mox liberante humanam natu-
ram a morte, & ab horribilibus doloribus interioribus,
quos sustinebat anima.

6. Argumentum.

Deus non potest exaltari.

Christus est exaltatus.

Ergo non est natura Deus.

Minor declaratur ex Epistola Pauli ad Philippens

sts. Vbi dicitur: Christum esse exaltatum.

Iuniores teneant breuem & veram enarrationem
integri dicti Paulini: Sic sitis affecti, sicut & Christus
Iesus affectus erat, qui cum esset in forma Dei, non ras-

pinam arbitratus est, esse æqualem Deo, sed seipsum
 exinaniuit, formam serui accipiens, & gestu inuacat
 est ut homo. Simplicissima interpretatio membrorum
 ista est: Vocabulum forma mutuatus est Paulus in
 dicto Davidis: Et aspicias me in forma hominis &c.
 Forma Dei, significat Essentiam & potentiam di-
 uinam. Non duxit rapinam, id est, non rapuit. Hoc
 significat Phrasis ἡ γένεσις ὁμοιωσάμενος ἑαυτὸν
 ὡς ἄνθρωπον. Id est, cum esset natura Deus, non rapuit con-
 tra missionem suam usum omnipotentie diuine in
 defensionem. Sed seipsum exinaniuit, id est, non
 usus sua potentia extra vocationem, sed voluit hanc
 obedientiam. Accepta forma serui. Formam serui
 minatur, & naturam humanam, & proprietates natu-
 rae humane, passibilitatem, lætitiā, dolores, morta-
 litatem, sine peccato. Accepit formam serui, volu-
 cet, non habentis defensionem, & sustinentis poenā
 & iram aduersus peccata generis humani. Factus
 similitudine hominum, id est, fuit homo, & quibus
 similis alijs, scilicet, passibilis & mortalis, sed sine pec-
 cato. Gestus inuentus est ut homo, id est, proprietatibus,
 sensibus & affectibus humanis. Factus est obedi-
 ens, id est, humiliavit se, non repulit mortem, voluit
 hanc obedientiam, in sustinenda poena, cum sciret hoc
 esse voluntatem æterni Patris, ut sic soluerentur dæmoni
 pro genere humano.

Ad argumentum Veteres respondebant. Est ex
 tatus secundum naturam humanam, fuitus impo-

bilis & immortalis. Rectius est respondere ex diuinitate temporis. Dicitur loquitur non de tempore humiliationis seu glorificationis, videlicet, Christum iam liberatum ex morte, & rursus ornatum aeterna & ineffabili gloria, esse exaltatum ad dexteram aeterni Patris in regno & in sacerdotio.

7. Argumentum.

Subiectio ostendit inaequalitatem.

Filius subiecit se Patri.

Ergo est inferior Patri.

Minor ostenditur ex dicto. 1. Cor. 15. Tradet Regnum Deo & Patri. Tunc & ipse Filius subiecit se Patri, qui subiecit ei omnia.

Responsio Cyrilli: Nego Minorem. Subiectio seu obedientia, non tollit aequalitatem essentiae, vel potentiae.

Magis propria responsio est: Paulus loquitur de officio, non de Essentia. Regnum Christi est aeternum. Sed modus differt in hac vita, & post hanc vitam. Modus in hac vita est proprie, hanc personam missum esse, ad colligendam Ecclesiam, ministerio Euangelij, in quo diuinitas immediate efficax est per Filium, qui est caput omnia in omnibus perficiens &c. Sed modus regni in vita aeterna erit, non per ministerium Euangelij, quia tunc Deus immediate erit omnia in omnibus beatis, & agnoscent eum beati à facie in faciem.

Tunc igitur & hæc persona, Christus, quæ
Deus & homo, ut persona missa, seu, in quantum
& caput Ecclesiæ, erit sub Patre, seu diuinitate
tente. Ostendet enim suam subiectionem & missionem
à Patre, & tradet regnum Patri, id est, adducet
citatem Ecclesiæ ad Deum, seu in conspectum Patris
ut diuinitas regnet immediatè, non in ministerio. Quod
hoc agnosci oportet, quod per Filium rursus ad Deum
tanquam ad caput, adiuncti sumus. Sicut ad Ephesum
dicitur: Deo placuit omnia *ἀνακεφαλαιώσασθαι*
id est, redigere in unum caput, in Christo.

8. Argumentum.

Facere est creare.

Pater fecit Christum.

Ergo *λόγος* est creatura.

Minor probatur ex textu ad Hebræos 3. Dicitur
fecit Christum sacerdotem summum.

Respondeo: Est fallacia figuræ dictionis. Fecit
id est, libera voluntate ordinauit, seu constituit.
probo: Quia loquitur de officio, non de essentia.
docetur idem similibus exemplis, ut cum dicitur: Es
qui non nouit peccatum, Deus fecit pro nobis peccatum,
ut nos fieremus iustitia Dei in ipso. Dicitur loquitur
manifestè de officio, nequaquam uerò de essentia.
Quia essentia Filij non est peccatum, sed Deus constituit,
vel ordinauit eum, hostiam pro peccato.

9. Argumentum.

Omniscientia, & omnipotentia sunt proprietates, conuenientes soli Deo.

In Christo non est omniscientia & omnipotentia. Ergo in Christo non est natura diuina.

Minorem probo: Matth. 20. dicitur: Sedere ad dextram meam, & sinistram, non est meum dare uobis. Item: Marci 13. De die illa uel hora, nemo scit, neq; Angeli in caelo, neq; Filius, nisi Pater.

Respondetur ex eadem regula: Multa dicta loquantur de officio, non de Essentia. Sedere ad dextram meam, non est meum uobis dare, scilicet, in hoc officio, quo nunc fungor, missus ad hanc obedientiam, in docendo, & patiendo. De illo die non Filius scit, scilicet, quatenus ad hoc officium docendi Euangelium, in hac uita, missus est. Ad id officium pertinet asseuerare, quod sit futurum iudicium, resuscitatis mortuis, sed diem & horam praedicere, ad hoc officium non pertinet.

Qualis fuit controuersia Nestorij:

Nestorius Episcopus Constantinopolitanus, iuuenis, audax, indoctus, & loquax, mouit certamen, de unione naturarum in Christo Deo & homine. Contendebat enim Christo adesse diuinitatem, tanquam sociam uel auxiliatricem, separabiliter, & tollebat unionem hypostaticam. Ita diuellebat naturas, & non concedebat hanc propositionem: Maria est θεοτόκος, neq; istam: Emmanuel, Filius Dei & hominis, est adorandus, unica γεννησις. Ita uero loquebatur: Propter as-

sumentem veneror assumptum, propter inuisibilem
 adoro visibilem. Is qui susceptus est, cum eo qui
 pit conuincatur DEVS. Δόγος est DEVS
 & Dominus Christi, CHRISTVS est
 Noli gloriari iudæe, non enim Deum crucifixisti
 hominem.

Quales sunt insidiæ in illo dogmate

Sub nouis prestigijs instaurantur contagia
 mosateni. Nestorius simpliciter constituebat duas
 sonas, & fingebat, Christum esse purum hominem,
 ornatum excellentibus donis, & propter illam ex
 lentiam, eum nominari DEVM. Ideo tunc ex
 fuit vox cuiusdam Nestoriani, qui dixit: Non in
 Christo, quod Deus factus est, quoniam si volo, &
 possum fieri.

Quomodo refutatus fuit Nestorius

Ex doctrina de vnione Hypostatica duarum na
 rarum in Christo, & ex pia declaratione forma
 quendi, que nominatur communicatio Idiomatum.
 Ita enim statuit synodus Ephesina, quam gubernauit
 Cyrillus: Non est vnio propter excellentiam, non
 assistentiam, non propter inhabitationem diuinam, non
 efficaciam tanquam per organum. Nec dici debet vnio
 iunctio, sed est vnio ἡ ὑποστάσις, id est, essentia
 vnus ἡ ἰσότης, propemodum qualis est anima
 corporis. Vnus est Christus, & vno cultu adoratus
 filius Dei vnigenitus cum propria carne. Persona

ratur, non altera natura scorsim; dixit, Synodus constantinopolitana Quinta. Maria est Θεοτοκος, quia peperit carnem unitam λόγῳ ὑποστατικῶς, id est unione personali.

Quare necesse est ista sciri:

Quia necesse est intelligi, infinitum discrimen esse, inter CHRISTVM, & Eliam, & necesse est retineri hanc sententiam, quod in Christo nato ex virgine, sine duæ naturæ, λόγῶς, & humana, quodq; λόγῶς sit missus, ut, assumpta humana natura sit Saluator, utq; semen mulieris conterat caput serpentis. Itaq; sepe intueamur testimonia fidem confirmantia de utraq; natura, ut gloriam filij Dei agnoscamus, & potentie ipsius ac presentie cogitatione nos confirmemus, ac leti accedamus in inuocatione ad istum Dominum, in quo est utraq; natura. Sicut ipse præcipit & Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis. Et: inuocabunt eum, Deus iustitia nostra.

Quæ fuit controuersia, mota ab
EUTYCHĒ

Eutyches Monachus Constantinopolitanus, damnato Nestorio propter deletam doctrinam de unionem duarum in Christo naturarum, ne videretur Ephesine synodo contumaciter, excogitauit contrariam Hyperbolen.

Synodus Chalcedonensis recensuit tres errores Eutychis.

1. Quod

1. Quod confuderit naturas in Christo, & eorum proprietates, & post assumptionem statuerit Christo tantum unicam naturam.

2. Quod diuinam naturam posuerit passibilem & mortalem.

3. Quod contenderit humanam naturam Christi ex caelo allatam esse, nec ὁμοῦσιον, seu consubstantialem esse nostrae.

Quales erant insidiae in hoc dogmate?

Etiam iste praestigiator renouauit errores Sabaiteni. Ita enim deleuit doctrinam de communicatione Idiomatum, ut statueret Physicam confusionem naturarum, nec tribueret proprietates suas cuiusque naturae. Quia contendit naturam humanam in Christo, ipsam naturam τὸ λόγῳ eamque mortuam esse. Et voluit in Christo tantum esse humanam naturam, praestantiorē alijs, propter dona.

Ex quibus fontibus fuit refutatus Eutyches?

Ex testimonijs diuinae vocis, distinguentibus in Christo naturas, & proprietates illarum, & asserentibus, humanam naturam Christi non esse spectram nec ipsam naturam τὸ λόγῳ: Sed habere proprietates corporis & animae substantiales, ac esse vitam τὸ λόγῳ κατὰ ὑπόστασιν sine confusione Physica proprietatum, & actionum.